

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Кафедра вогневої підготовки, факультет №3

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

**з навчальної дисципліни «ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА»
обов'язкових та вибіркових компонент освітніх програм
першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування», 08 «Право», 12 «Інформаційні технології», 26 «Цивільна безпека»;

Спеціальність: 053 «Психологія», 071 «Облік і оподаткування», 081 «Право», 125 «Кібербезпека», 262 «Правоохоронна діяльність»;

Спеціалізація: «Поліцейські», «Поліцейська діяльність у кіберсфері».

**м. Харків
2023 рік**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 3
Протокол від 29.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
зі спеціальних дисциплін
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри вогневої підготовки факультету № 3 ХНУВС
(Протокол від 29.08.2023 № 14)

Розробники:

1. Завідувач кафедри вогневої підготовки факультету № 3 **Федоров В.В.;**
2. Викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3 **Назаренко О.М.;**
3. Старший викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3
Пабат О.В.

Рецензенти:

1. Начальник циклу вогневої та фізичної підготовки Вінницького вищого професійного училища Департаменту поліції охорони **Андрєєв А.А.;**
2. Завідувач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Ковальов І.М.**

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Денна форма навчання:

№ з/п	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Практичне заняття							
		Тема №5: «Ведення вогню з пістолетів за умовами індивідуальних вправ другої категорії Курсу стрільб» Тема №5/11: «Ведення вогню з пістолетів за умовами вправи двадцять третьої»							
		Кількість годин на вивчення теми протягом семестру							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Галузь знань: 08 «Право» Спеціальність: 081 «Право» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: другий «магістерський»			8					
2.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: другий «магістерський»		8						
3.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»				6				
4.	Галузь знань: 08 «Право» Спеціальність: 081 «Право» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»					12			
5.	Галузь знань: 12 «Інформаційні технології» Спеціальність: 125 «Кібербезпека» Спеціалізація: «Поліцейська діяльність у кіберсфері» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»								
6.	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність: 053 «Психологія» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»							6	
7.	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»					6			

Заочна форма навчання:

№ з/п	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Практичне заняття							
		Тема №5: «Ведення вогню з пістолетів за умовами індивідуальних вправ другої категорії Курсу стрільб» Тема №5/11: «Ведення вогню з пістолетів за умовами вправи двадцять третьої»							
		Кількість годин на вивчення теми протягом семестру							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: другий «магістерський»								
2.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»								

2. Методичні вказівки до проведення практичних занять

Тема 5: «ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ВПРАВ ДРУГОЇ КАТЕГОРІЇ КУРСУ СТРІЛЬБ»

Тема 5/11: «ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ ДВАДЦЯТЬ ТРЕТЬОЇ»

Мета заняття: 1. Навчити курсантів веденню вогню в обмежений час із-за укриття типу «конверт» з різних положень із заміною магазина.
2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби стоячи, з коліна та в присіді, виконанні пострілу, проведенні бойової заміни магазина та припиненні вогню.
3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 2 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Навчальні питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Вивчення умов вправи двадцять третьої з пістолетів.
3. Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положень для стрільби). Виконання вправи двадцять третьої

(прицілювання, спуск курка). Бойова заміна магазина. Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.

4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. 9мм «Форт-12(17)» або 9мм ПМ (бойовий) – 5 шт.
2. 9мм «Форт-12(17)» або 9мм ПМ (навчальний) – 15 шт.
3. 9 мм пістолетні патрони – 160 шт.
4. 9 мм патрони навчальні – 96 шт.
5. Мішень № 2 або № 3-б – 1 шт.
6. Укриття типу «конверт».
7. Мультимедійний проектор.
8. Екран.
9. Стенди.
10. Крейда, класна дошка.
11. Лазерні тренажери для обладнання пістолетів.
12. Мультимедійний тир.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заключна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- *Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.*
- *Оголосити тему, навчальні питання та мету заняття.*
- *Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.*
- *За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.*
- *нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.*
- *Розділити групу на зміни, призначити керівників на навчальних місцях.*

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

НАВЧАЛЬНЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ДВАДЦЯТЬ ТРЕТЬОЇ.

Умови виконання вправи двадцять третьої.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Відпрацювання навичок ведення вогню із-за укриття типу «конверт», стоячи, з коліна, та в присіді, замінюючи магазин;

ЦІЛЬ: грудна фігура з колами (мішень № 2), що встановлюється не вище 125 см від нижнього краю мішені, або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється не вище 100 см від нижнього краю мішені, нерухома;

ВІДСТАНЬ ДО ЦІЛІ - 7 – 15 м.;

КІЛЬКІСТЬ ПАТРОНІВ - 5 шт. (магазин із двома патронами в рукоятці та три патрони в запасному магазині);

ЧАС НА ВИКОНАННЯ ВПРАВИ – 20 с;

ВИХІДНЕ ПОЛОЖЕННЯ – заряджена зброя в кобурі;

ПОЛОЖЕННЯ ДЛЯ СТРІЛЬБИ – стоячи, з коліна, у присіді;

УКРИТТЯ типу «конверт»: складається з горизонтальних дерев'яних брусків, які на різній висоті імітують площину умовного укриття, трьох прямокутних отворів, які у фронтальній проекції дають можливість ведення вогню з різних рівнів висоти, а також основу з металевих кутників, що розміщується на рубежі відкриття вогню (7-15 м до цілі).

ОЦІНКА : «**відмінно**» - Мішень №2 - вибито 40 очок; Мішень №3-б - 5 влучень у зону А та (або) зону С;
«**добре**» - Мішень №2 - вибито 35 очок; Мішень №3-б - 3 влучення у зону А та (або) зону С, 2 влучення в зону D;
«**задовільно**» - Мішень №2 - вибито 30 очок; Мішень №3-б - 2 влучення у зону А та (або) зону С, 3 влучення в зону D;
«**незадовільно**» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Оцінка за умови, що час на виконання вправи не було перевищено:

1) за командою керівника стрільб «**Приготуватися!**», стрілець на рубежі відкриття вогню (за укриттям) приймає положення для стрільби стоячи та доповідає: «**Готовий!**»;

- 2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду **«Вогонь!» (вмикає хронометр)**, за якою стрілець приводить зброю в готовність та, не виходячи із-за укриття, виконує постріл у мішень із правої верхньої частини укриття;
- 3) після цього переходить у положення для стрільби з коліна, виконує постріл у мішень з лівої нижньої частини укриття;
- 4) перебуваючи за укриттям, проводить бойову заміну магазина з одночасною зміною коліна та виконує постріл у мішень із правої нижньої частини укриття;
- 5) після цього стрілець переходить у положення для стрільби стоячи (не виходячи із-за укриття) та виконує постріл у мішень з лівої верхньої його частини;
- 6) далі, не виходячи із-за укриття, стрілець переходить у положення для стрільби в присіді та виконує постріл у мішень через середній центральний його отвір;
- 7) після закінчення часу, відведеного на виконання вправи, керівник стрільб подає команду: **«Час!» (вимикає хронометр)**.

Під час виконання вправи зі стрільби, яка передбачає відповідне часове обмеження, за кожний постріл, який виконано після команди: «Час!» або звукового сигналу таймера, від результату стрільця віднімається одне (у вправах, що передбачають градацію зон ураження, – краще) влучення!

Порядок виконання вправи двадцять третьої.

Стрілець знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає стрільцю **п'ять бойових патронів**.

Стрілець отримує патрони в праву руку, оглядає їх та доповідає: **«Курсант Романенко п'ять бойових патронів отримав та оглянув!»**.

Після того, як курсант доповів про отримання і огляд патронів, керівник подає команду: **«Спорядити магазини!»**.

За цією командою курсант дістає **основний магазин** з основи рукоятки, **не дістаючи пістолета з кобури**, споряджає його **двома патронами**. При спорядженні, магазин утримується в лівій руці, а патрони - у правій.

Спорядивши **основний магазин**, курсант перекладає його із лівої руки у праву, а лівою рукою піднімає пістолет, не дістаючи його із кобури та вставляє магазин в основу рукоятки, закриває кобуру. Далі курсант дістає **додатковий магазин** із чохла (підсумка) для запасного магазину, споряджає його останніми **трьома патронами** та повертає до підсумка.

Керівник, переконавшись, що стрілець спорядив магазини, подає команду: **«На рубіж відкриття вогню (до укриття), кроком руш!»**.

Після виходу на рубіж відкриття вогню (до укриття), керівник подає команду: **«Надіти навушники та захисні окуляри!»**, **«Приготуватися!»**.

За цією командою курсант одягає навушники, захисні окуляри, приймає зазначене керівником стрільб вихідне положення **«заряджена зброя в кобурі»**

(дістає зброю з кобури та, тримаючи її у безпечному напрямку, великим пальцем лівої руки вимикає запобіжник, досилає патрон до патронника, вмикає запобіжник й ховає пістолет до кобури) та доповідає: **«Готовий!»**.

Керівник, прийнявши доповідь від стрільця, подає команду: **«Вогонь!»** (вмикає хронометр).

За цією командою курсант, приймає **положення для стрільби стоячи** (дістає зброю з кобури та, тримаючи її у безпечному напрямку, великим пальцем лівої руки вимикає запобіжник, ставить курок у бойове положення), виносить зброю на лінію прицілювання та, не виходячи із-за укриття, виконує постріл у мішень **із правої верхньої частини укриття**.

Після цього стрілець переходить у положення для стрільби з **коліна** та виконує постріл у мішень з **лівої нижньої частини укриття**;

Для прийняття положення для стрільби з коліна курсант відставляє назад праву ногу таким чином, щоб носок її ступні був проти каблука лівої ноги; швидко опускається на праве коліно та присідає на каблук; ліву ногу від коліна до ступні утримує по можливості прямовисно, пістолет утримується двома руками.

Перебуваючи за укриттям, стрілець проводить **бойову заміну магазину** з одночасною зміною коліна та виконує постріл у мішень **із правої нижньої частини укриття**;

Бойова заміна магазину проводиться при повній витраті боєприпасів у приєднаному магазині з метою заміни порожнього магазину спорядженим;

Для пістолетів **«Форт»** - стрілець рукою, яка утримує зброю, робить різкий напівоберт за часовою стрілкою з одночасним натисканням кнопки фіксації магазину в основі рукоятки пістолета великим пальцем з метою його викидання. Водночас вільною рукою дістає запасний магазин з підсумка та вставляє в основу рукоятки пістолета;

Для пістолета **ПМ** - стрілець вільною рукою дістає запасний магазин та, утримуючи його в руці, натискає великим пальцем вільної руки зачіпку магазину в основі рукоятки пістолета, за допомогою другої фаланги вказівного та великого пальців вільної руки витягує магазин з рукоятки пістолета і заміняє на запасний магазин.

Після заміни магазину стрілець досилає патрон до патронника (вільною рукою знімає затвор з затворної затримки)!

Після цього стрілець переходить у **положення для стрільби стоячи** (не виходячи із-за укриття) та виконує постріл у мішень з **лівої верхньої його частини**.

Далі, не виходячи із-за укриття, стрілець переходить у **положення для стрільби в присіді** та виконує постріл у мішень **через середній центральний його отвір**;

Після закінчення часу, відведеного на виконання вправи, керівник стрільб подає команду **«Час!»** (вимикає хронометр).

Закінчивши стрільбу, курсант, не знімаючи затвор із затворної затримки, самотійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) піднімається, стає обличчям до мішені; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований уверх під кутом 45-60 градусів у

бік мішеней. Після цього доповідає: **«Курсант Романенко стрільбу закінчив!»**.

Керівник, переконавшись, що стрілець закінчив стрільбу, подає команду: **«Зброю до огляду!»**.

За цією командою курсант витягає магазин з основи рукоятки пістолета та притискає його великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю, керівник подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант, самотійно, великим пальцем лівої руки натискає на кнопку затворної затримки, вмикає запобіжник, вставляє магазин в основу рукоятки, ховає пістолет до кобури; піднімає другий магазин та, після огляду, ховає його до підсумка (чохла) для запасного магазину.

Після цього керівник подає команду: **«Зняти навушники та захисні окуляри!»**.

За командою **«До мішеней кроком руш!»** курсант вирушає до мішеней, де керівник стрільб оголошує його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробоїн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою **«Кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!»** стрілець вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє стрільця в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступний стрілець, на вихідний рубіж кроком-руш!»**.

Після того, як наступний стрілець вийшов на вихідний рубіж, керівник подає команду: **«Передати зброю!»**.

За цією командою стрілець, що виконував вправу передає зброю наступному стрільцю.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Стрілець, який виконав вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!»**.

НАВЧАЛЬНЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазину патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу, проведення бойової заміни магазину та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні навчальні патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Приготуватися!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прийоми приведення зброї у готовність, прицілювання та спуск курка з бойового зводу із-за укриття у положенні для стрільби стоячи, з коліна та у присіді, імітують проведення бойової заміни магазина.

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазина був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.
- підняти другий магазин та, після огляду, покласти його у підсумок (чохол) для запасного магазина.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне навчальне місце.

НАВЧАЛЬНЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазина патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсіпані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки

3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі
---	--	---

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

Після закінчення тренування, провести короткий розбір помилок, допущених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.

Дати завдання для самопідготовки.

Відповісти на запитання курсантів.

Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.

Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Закон України від 02.07.2015 р. «Про Національну поліцію»;

2. Закон № 2123-IX від 15.03.2022 р. «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану;

3. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70 «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю»;

4. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334 «Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, патронів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб»;

5. Паспорт «9мм пістолет «Форт-12 (17)»;

6. Настанова зі стрілецької справи «9мм пістолет Макарова».

7. В.Ф. Глущенко «Навчання швидкісній стрільбі з пістолетів»;

8. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О. Савченко, В.І. Бабенко, І.А. Гордієнко, ХНУВС-2007 р.

9. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» В.В. Федоров, В.П. Пістряк, А.Ф. Бальва, І.С. Луценко, В.В. Чумак, ХНУВС-2019 р.